

A CULTURA É UN DEREITO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

www.aculturaeeundereito.gal

XVI XORNADA

INNOVACIÓN CULTURAL E TERRITORIO

A CULTURA É UN DEREITO

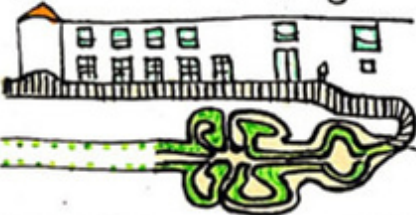
CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

Memogramas feitos por @AdelaVV ou @adedoblev

A CULTURA É UN DEREITO

XVII XORNADA 2 novembro 2023

Pazo de Mariñán, Bergondo

medioambiente cultura
participación e comunidade
do barrio a aldea
redes como resposta
dereitos culturais e retos actuais

Fran Quiroga

Monocultivos en Galiza
eólicos eucaliptos Xacobeo
acción social nos concellos

espacios baleiros = territorio esquilmado

¿peman o papel de cultura na sociedade un dereito?

A CULTURA É UN DEREITO
www.aculturaeeundereito.gal

@DACultura

CULTURA DA LINGUA
mecanismo de transacción
fentido crítico social
da industria cultural

brigadas
de eucaliptización

- estratexias de inxeniería social
- comunidades afectadas
- comunidades en resistencia
- recuperación de conceptos da cultura popular: a roga e o albaroque

Montevieiral
Froxán

Montesclara A.C. → A mina contaminada!
Cultura Viva Comunitaria [LATAM]

→ extractivismo + mineiro
contra inxerencias
de formación da mineira (gueros)

- precariedade no sector informal
- a cultura como vector
- lugar de encontro territorio habitado
- impactos extensivos ou intensivos sociais

VAISE O VENTO A PAISAXE?

- políticas extractivas do territorio
- Parques eólicos
- Compello da Cultura Galega (dar resposta a disarbo)
- Lei de Protección de Paisaxes de Galicia
- non hai presenza pública na toma de decisións
- así si pero non así
- Arqueoloxía Galiza a Portugal
- Patrimonio Cultural e Lei Natural 2016
- categoría de protección
- rede Natura

paisaxes culturais (estión)

Fólicos Territorio e Cultura

A CULTURA É UN DEREITO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

www.aculturaeeundereito.gal

XVI XORNADA

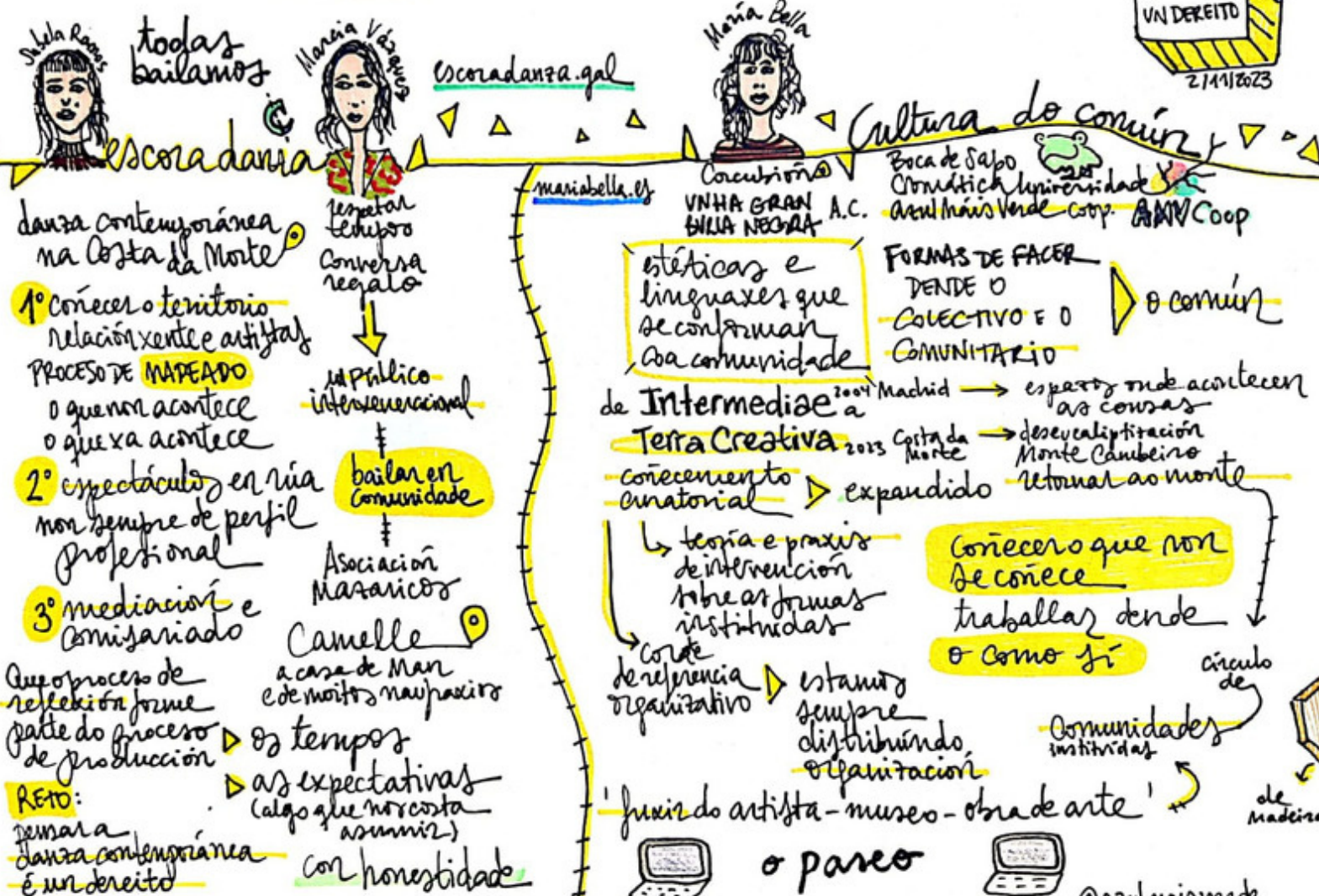
INNOVACIÓN CULTURAL E TERRITORIO

A CULTURA É UN DEREITO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

Memogramas feitos por @AdelaVV ou @adedoblev

PARTICIPACIÓN E COMUNIDADE

A CULTURA É UN DEREITO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

www.aculturaeeundereito.gal

XVI XORNADA

INNOVACIÓN CULTURAL E TERRITORIO

A CULTURA É UN DEREITO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

Memogramas feitos por @AdelaVV ou @adedoblev

www.aculturaeundereito.gal

INNOVACIÓN CULTURAL E TERRITORIO

CULTURA EN TODOS OS CONCELLOS
CULTURA PARA TODAS AS PESSOAS

Memogramas feitos por @AdelaVV ou @adedoblev

A CULTURA
É UM DIREITO

depois da
3ª

baja media alta
ESIGUALdades

Decidir **si** 68%
60%

ESPACIOS
no culturales (clásicos)
Plaza / Mercado / Escuela

Parade Marinha
2 novembro 2023

marco útil para...
valor.

Contradicciones
políticas y culturales

¿qué pasa cuando crece
un equipamiento cultural?

□ alto impacto en RFD ↓
-EQUIDAD-

Quino

CP
dit
ga
ge

Derechos culturales en la práctica

espacios comunes
↳ entornos cómodos
y seguros

espacios de confianza
para no hacer nada
programado

aparece el Conflicto
aparece la Diversidad
'no homogeneizar'

 El Centro
es un lugar
donde si
si no tienes
que hacer

equipamentos
cultural
(formal)

PRAT
DE
LOBREGAT

Nicolas Barbieri

UOC Universidad Oberta de Catalunya

PROPOSTA COLECTIVA PARA ATERRAR OS **DEREITOS CULTURAIS**

INNOVACIÓN CULTURAL
E TERRITORIO

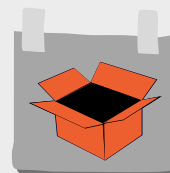
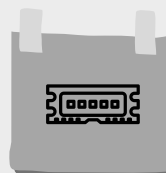
XVII XORNADAS A CULTURA É UN DEREITO

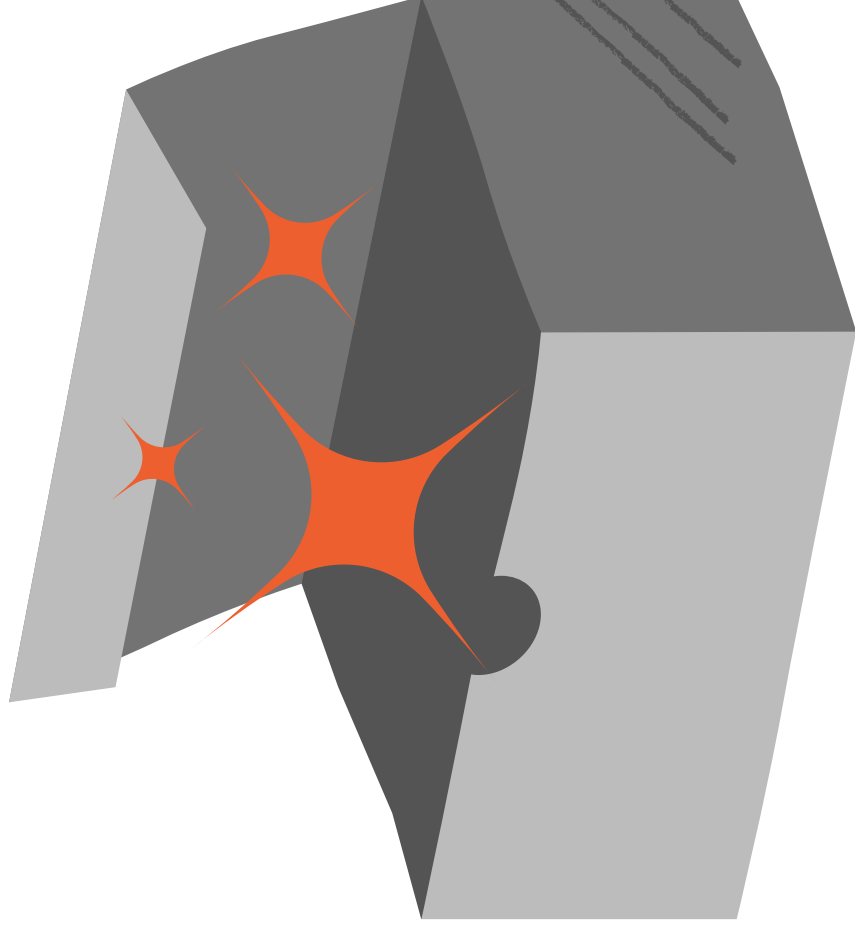
Adela Vázquez Veiga

@AdelaVV

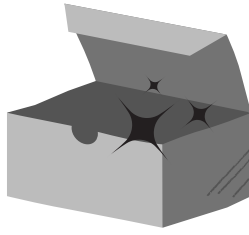

CAIXA INTERESTELAR
DOS DEREITOS CULTURAIS

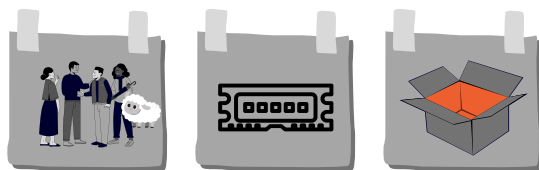
CAIXA INTERESTELAR DOS DIREITOS CULTURAIS

Na caixa interestelar dos Dereitos Culturais (DC) atópanse os 9 dereitos establecidos pola UNESCO no *Proxecto de Declaración dos Dereitos Culturais* de 1998.

A metáfora dos dereitos como fitos estelares sitúaos nun ideal ás veces inalcanzable.

Nós queremos aterrar das estrelas ao universo terrícola para, entre todas, atopar os modos de materializar os dereitos na praxe.

Pensar xuntas cales son os límites dos dereitos culturais pode axudarnos a aterrar as idealizacións que non sempre son realistas nin inclúen a todas.

PASO 1. Coller as estrelas

<<< Recoller unha tarxeta na caixa interestelar dos DC.

1. O dereito de toda persona, soa ou en común, a elixir a súa **identidade cultural**, na diversidade dos seus modos de expresión.

2. O dereito a participar na **vida cultural** que elixa e a exercer as súas propias prácticas culturais.

3. O dereito a acceder aos **patrimonios culturais** que constitúen manifestacións significativas das diferentes culturas.

4. O dereito de acceder e **participar libremente**, sen fronteiras, na vida cultural; dereito a gozar das artes e a participar no progreso científico e nos beneficios que del resulten.

5. A liberdade de expresarse na **lingua** ou linguas da súa elección, así como de creación e investigación.

6. O dereito de **autoría**.

7. O dereito a unha **educación permanente** e á liberdade de recibir ensinanza na súa propia lingua e de crear institucións ao efecto.

8. O dereito á **información**.

9. O dereito a participar, dacordo a procedementos democráticos, na elaboración, execución e avaliación das **políticas culturais** que lle concernan.

PASO 2. Subir á aeronave

<<< Conversar sobre cal é a marxe de manobra que temos para materializar na práctica o noso DC, usando un avión/obxecto para tomar a palabra e pasala a outra compañeira.

***Marxe de manobra refírese á capacidade que temos para facer fronte ás problemáticas e retos sociais.**

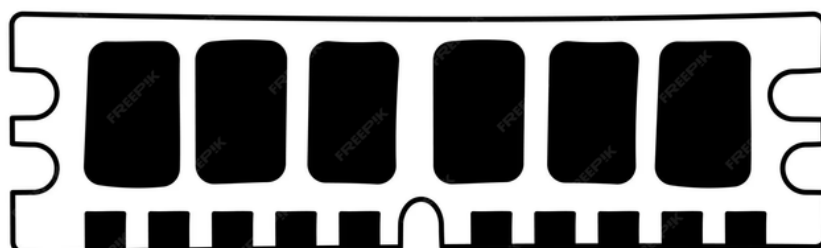
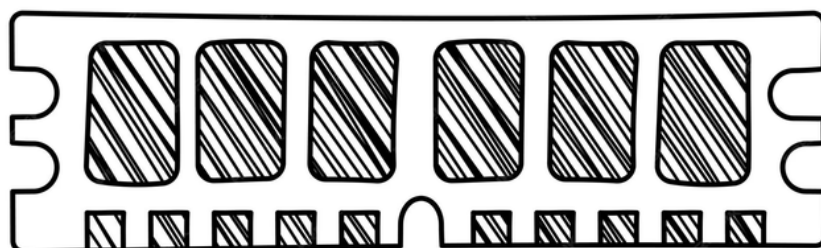
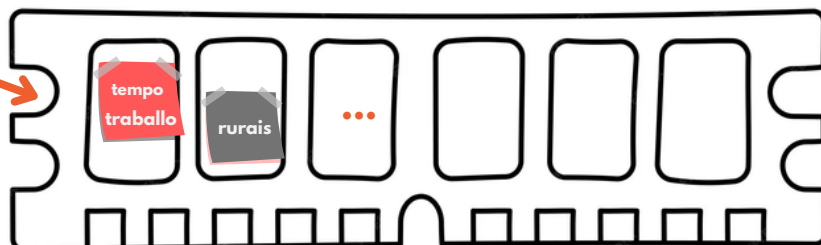
***Dar o avión é unha expresión que se usa en México cando estás aparentando escoitar a alguén pero ignoras o que di ou non prestas atención. Aquí se trata de falar e escoitar; quen ten o avión na mao é quen ten o turno de fala.**

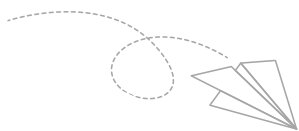

PASO 3. A caixa negra dos DC

<<< Crear unha memoria da caixa negra da aeronave dos DC: dispositivo que almacena as palabras das participantes no proceso de reflexión en torno á conversa anterior.

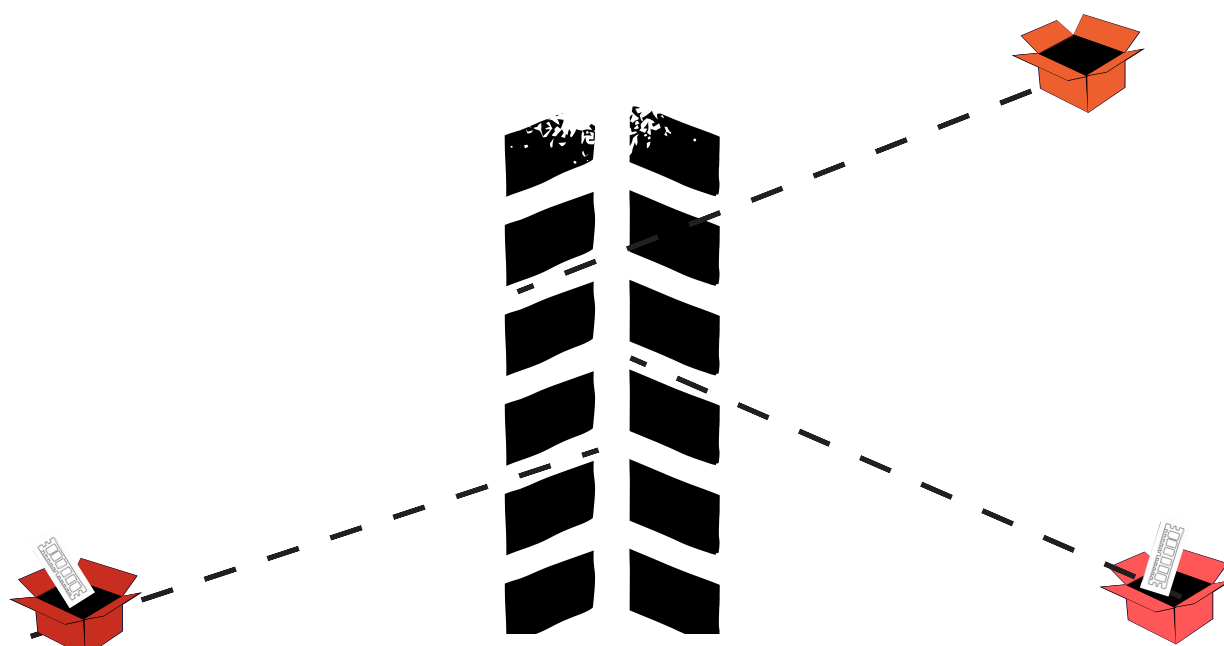
Usar 1 ou 2
conceptos clave
por persoa

PASO 4. Aterrizar na pista

- >>> Colocar a memoria na caixa.
- >>> Coller a caixa doutro grupo.
- >>> Crear un relato libre co contido, partindo de o DC “x” faise con ou é producido con...

PASO 5. Abrir a caixa negra*

- >>> Ler o relato atopado na memoria da caixa negra.
- >>> Facer unha síntese colectiva dende a pregunta “que falta nese relato?”, a modo de conclusión.

*A caixa negra dunha aeronave é de cor laranxa ou vermella porque ten que ser atopada con facilidade. Nós pensámola como caixa aberta e transmisible a outras persoas; unha caixa con memoria de doado acceso.

A caixa interestelar é un dispositivo que co-creamos en @underground_colectiva para abrir procesos de reflexión crítica con outras persoas en torno a temas diversos. É unha caixa coa que constelar xuntas.

A ferramenta está en beta permanente, isto quere dicir que se vai modificando segundo o requiran as situacións, os medios, as comunidades e/ou os contextos.

Para o encontro Innovación Cultural e Territorio, comisariado por @fran_quiroga o 2 de novembro de 2023 e organizada por @culturadadeputaciondacoruna, deseñamos a Caixa Interestelar dos Dereitos Culturais para pór en cuestión o ideal deses "fitos estelares" e pensalos dende a súa produción social.

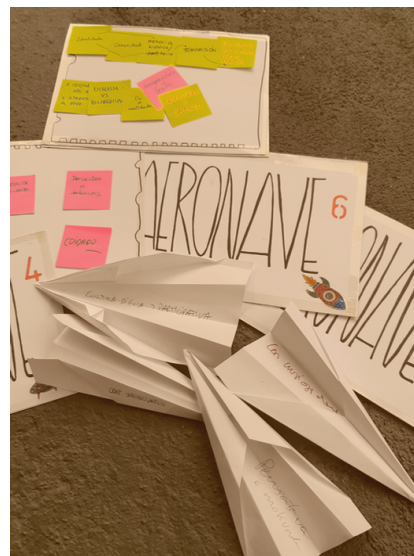
Para facelo, 40 persoas fixemos o exercicio de imaxinarnos en diferentes escearios:

- ★ **Collimos as estrelas da caixa, pensándonos como persoas “expertas” e idealistas que creen firmemente nos dereitos culturais e queren viaxar ao firmamento porque na terra parecen non atopar respostas.**
- ★ **Subimos a unha aeronave e, nesa viaxe interestelar compartida, conversamos con outras sobre como acadar esas estrelas/dereitos e como poderían materializarse na praxe terrícola.**

★ Creamos unha memoria da conversa que quedou gravada na caixa negra da aeronave para aterrizar na pista.

★ Escoitamos as conversas das memorias como se fóssemos técnicos dun aeroporto e intentamos atopar respostas. Fixémonos algunhas preguntas e cuestionamos o que escoitamos para tratar de chegar a unha síntese común.

★ Compartimos unhas conclusións co mundo-terra a partir de reinterpretacións desas memorias:

AERONAVE 1 ✈️ O dereito a **autoría** dentro das institucións culturais, ten sentido como lóxica individualista vs autoría compartida, autoría como apropiación cultural colectiva?...

AERONAVE 2 ✈️ O dereito a **lingua/s** é identidade, comunidade, memoria histórica, transmisión, respecto e mesmo valor, idioma nai e o aprendido de novo, diglosia vs bilingüismo, lei vs realidade, desaparación lenta, recupera o jalejo...

AERONAVE 3 ✈️ O dereito á **vida cultural** é do pobo e corresponde ao pobo! é o dereito que non estamos dispostas a perder, vencellado á cultura galega; as administracións velarán por propiciar un ecosistema que facilite a participación, no que participar de proxectos de creación colectiva e dar importancia aos espazos participativos; por que tantas barreiras coa xente nova? hai que deixarlles facer e acompañar...

AERONAVE 4 ✈️ O dereito a **participar libremente** contén conceptos valeiros e barreiras, a participación é pasiva e non real; é un dereito indisfrutable e contradictorio coas formas de vida; libremente? económico-físico...

AERONAVE 5 ✈️ O dereito a acceder aos **patrimonios culturais** ten un límite normativo; capitalización dos bens vs usos comúns; democratización abaixo-arriba; dereitos e deberes; coidado...

AERONAVE 6 ✈️ O dereito a participar das **políticas públicas** é confianza; a recoñecernos como suxeitos; vontade política: asumir e deixarse acompañar; a participar tamén se aprende; oferta por diante da demanda; autonomía, poder e gobernanza...